

Ég és föld között

Láng-Miticzky Katalin textilművész kiállítása a Duna Palotában

Láng-Miticzky Katalin:
Nyár /
Katalin Láng-Miticzky:
Summer

[2015] szizál, gyapjú,
fémszál, gobelin- és
vegyes technika / sisal,
wool, metal thread,
Gobelin and
miscellaneous
techniques
[90x120 cm]

■ Ma már a művészetet is úgy korszakolhatjuk Magyarországon, hogy az elmúlt negyedszázad művészeite és a rendszerváltozás előtti évtizedek művészeite. Nos, a magyar képzőművészet, iparművészet a rendszerváltozás előtti évtizedekben prosperálhatott is és – mint köztudomású, s nevezük így – küzdelmeket is vívott: az egyes művészeti ágai nem egyenlően fejlődtek. Az a művészeti terület, amelyik a politikával közvetlenül érintkezett, problematikus időszakot élt

meg (festészet, szobrászat), amelyik kicsit távolabbról „szemlélhette” a politikát, az intenzívebben fejlődhetett, alakíthatta például nemzetközi kapcsolatait is, figyelhette a világ más részein zajló folyamatokat, experimentális karaktere előtérbe kerülhetett. E sorok írójának véleménye szerint ekkoriban három terület, ágazat mutatott fel nemzetközi mércével mérve is kiváló teljesítményt, nagyjából az 1960-as évektől. A magyar képzőművészet (az egyébként meglehetősen zárt

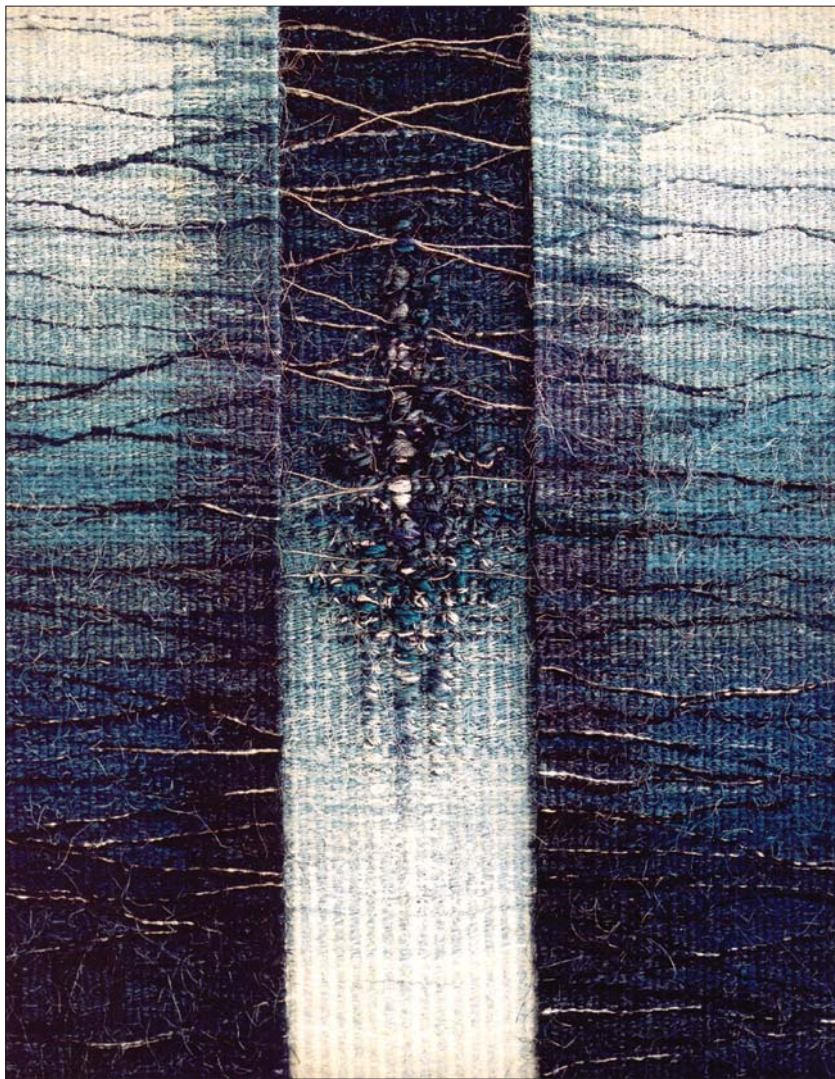

Fotó: Novák Kinga

Magyar Képzőművészeti Főiskolán igényes oktatás folyt, s a művészi feltételek is toleránsnak voltak mondhatók), a magyar kerámiaművészet (a Magyar Iparművészeti Főiskolán meghatározó volt Borsos Miklós, Gádor István, majd Schrammel Imre és Csekovszky Árpád oktatói szerepe) és a magyar *textilművészet*, kárpitművészet (ahol Ferenczy Noémi óvó szárnyai alatt kihajthattak a tehetségek). A hatvanas évektől jeles művészszemélyiségek újították meg e területet, nemegyszer művésztelepek „háttérmunkájával” (Miskolc, Velem), és zsenik jelentkezésével. A textilművészetben belül a gobelin (legalábbis művelőinek egy jelentős része) nemcsak hagyományos keretei közül és szemléletéből lépett ki, de a két dimenzióból is a harmadik dimenzióba, valamint gazdagodott az anyaghasználat is. A hetvenes évektől Magyarország egyik legprogresszívebb biennáléja (mert sokféle biennále volt) a szombathelyi Fal- és Tértextil Biennále (később triennále) lett. A kísérletezések a kárpitművészetet kiszabadították az alkalmazott művészetek skatulyájából, sőt béklyójából, s például a gobelin képzőművészet lett, sőt az egyik legprogresszívebb vonulattal. Nos, az ifjú Láng-Miticzky Katalin ebben a közegben kezdhetette pályáját a hetvenes években. A textil alkalmazása, az akkoriban felfutó, állami háttérű műkereskedelemben lehetőséget adott textil faliképek készítésére, s ezzel a művész élt is, ám ezzel együtt ő maga is folyamatosan kereste a kísérletezés útjait.

Pályájának eddig opusai, művei alapján egyik leghangsúlyosabb következtetésünk az lehet, hogy rendkívül egyénien képes összehangolni, összeilleszteni azt a szempontot, hogy a művek befogadásra (befogadóra!) találjanak, azzal a szemponttal, hogy folyamatosan jelen legyen és érzékelhető legyen a kísérletezés is művészetében. Általában ez a kétféle viszonyulás ütközik, de nála nem, és ez a Duna palotabeli kiállítására is jellemző volt. Olyan műveket láttunk, amilyenekkel örömmel szembesülünk, ám amelyek nem tolják el maguktól az innováció szemléletét, útkeresését. Ennek okait, magyarázatát tán három körülményben kereshetjük. Egyikként *témáiban*, másodikként a készítés *technológiájában*, harmadikként a kiállítási anyag *filozófiájában*. Láng-Miticzky Katalin témái rendkívül természetközeliek, *valamint* erőtel-

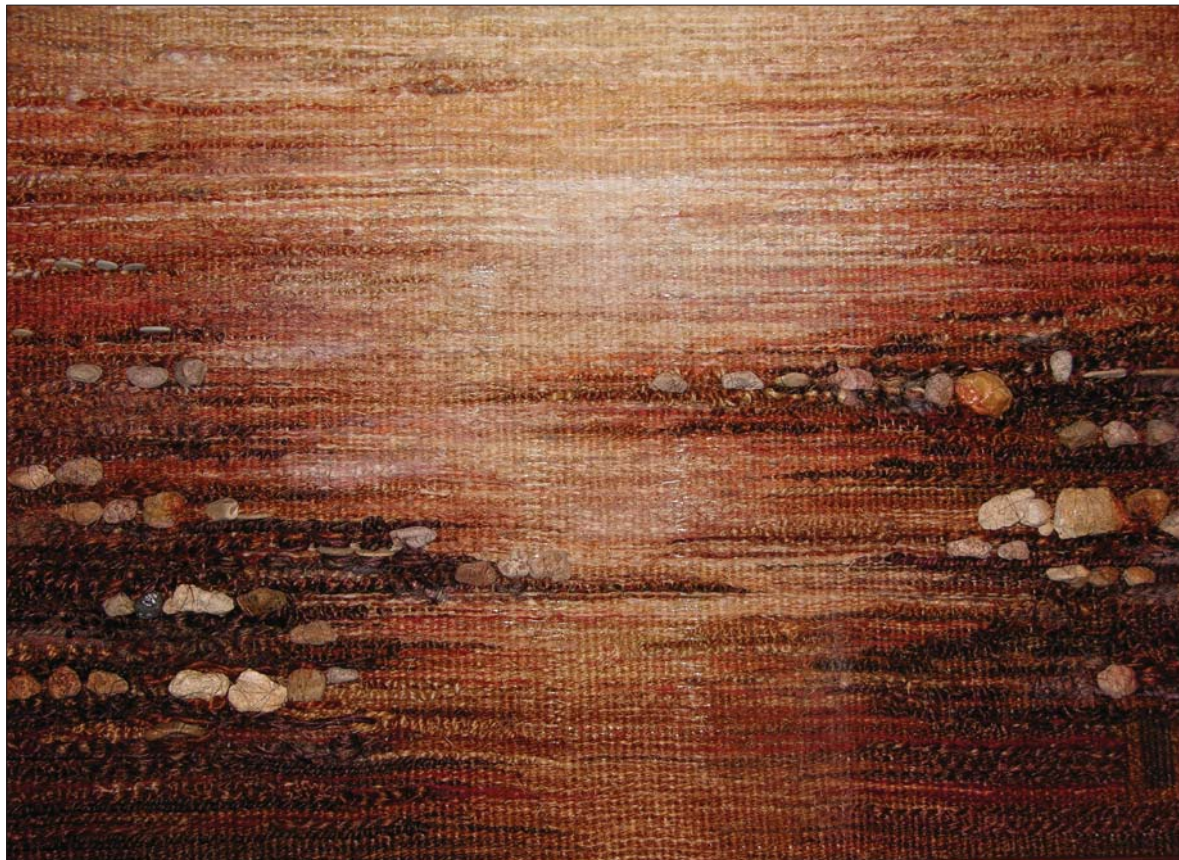
jesen spirituálisak. Nem a közvetlen látványt rögzíti, ami mindig felszíni, hanem a dolgok (a természeti látvány) mélyére néz: a felületek alá tekint, a mélybe, még akkor is, ha látszólag a földön jár tekintete. Spirituálisága pedig átsugárzik a történelemhez és a biblikussághoz kapcsolódó művein. A manuális megvalósítás technológiájában ehhez igazodóan izgalmas a *többrétegűség*, az, hogy ő is kreatívan alkalmazza a ma-

Fotó: Novák Kinga

Láng-Miticzky Katalin:
Hajnalodik /
Katalin Láng-Miticzky:
Dawning

[2010] szizál, gyapjú,
rézhuzal, kő, kavics,
gobelin- és vegyes
technika / sisal, wool,
copper wire, stone,
pebble, Gobelin and
miscellaneous
techniques
[70x100 cm]

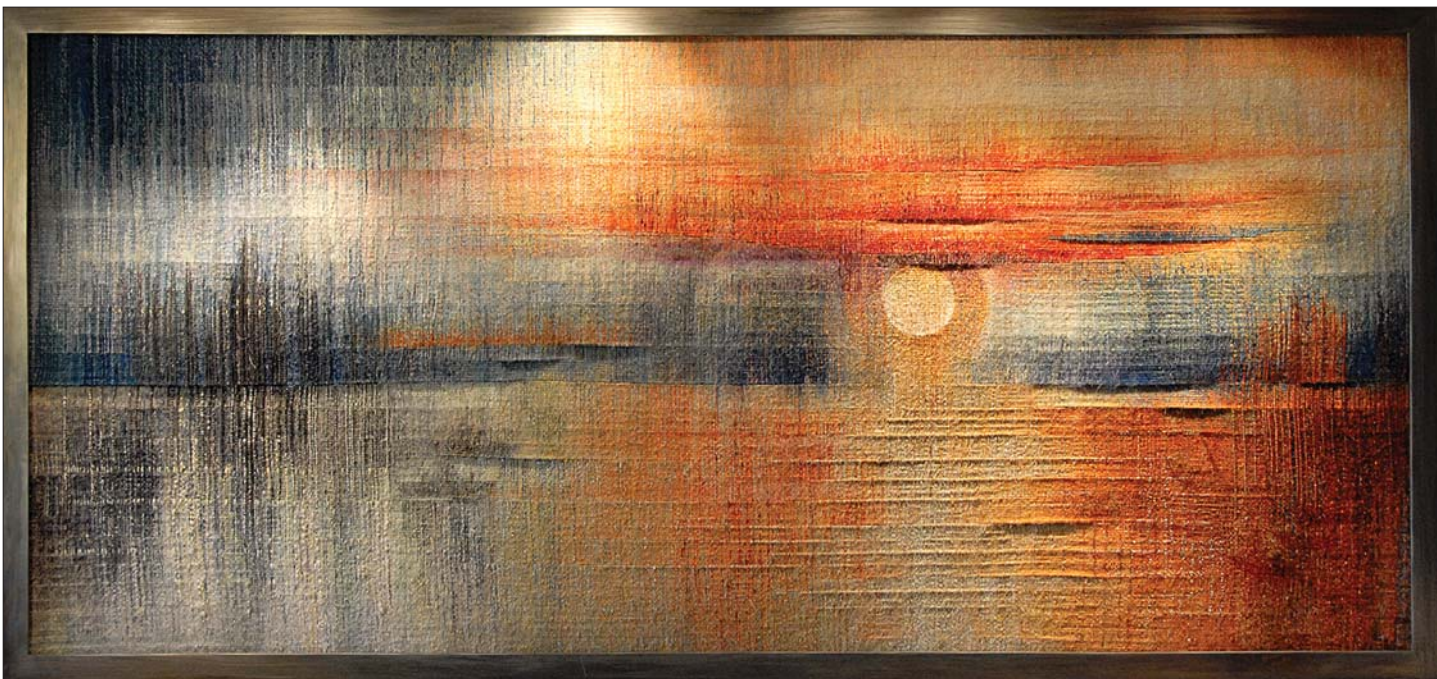
Fotó: Novák Kinga

←
Láng-Miticzky Katalin:
Rejtett kincseink /
Katalin Láng-Miticzky:
Our Hidden Treasures
[2008] szizál, gyapjú,
fémszál, rézhuzal,
gobelin-, egyéni és
vegyes technika /
sisal, wool, metal
thread, Gobelin,
individual and
miscellaneous
techniques
[90x60 cm]

gasított textil technikáját, valamint ahogy több anyagot használ – gyapjút, szizált –, ezáltal határozottan anyagszerűsége törekszik, és plaszticitásra. Műveinek filozófiájában pedig uralkodó egy sajátos, erős hitre alapozódó világszemlélet, ezzel együttes költőiség, amely azonban nem csak kifejezetten szakrális munkáin érzékelhető, de azokon is, melyekkel felemelkedik a Földről a Kosmoszba, s áttételesen a valóságból a hitbe, a profánból a szentbe.

A Duna Palota tereinek sajátos dualitása (két kiállítóteret, de nem közvetlen egymásmellettséggel) lehetővé tette, hogy a művész az első térbe szürkébb tónusú és régebbi munkáit helyezze el, s a második, nagy térben bomlott ki és tárult fel művészete teljessége, világosba hajló újabb árnyalataival. *Teremtés* sorozata

jelképesen is erre utalt, ahogy a sötétségből megte-remtődik a világosság. Művészetének szakralitásához szervesen kapcsolódnak ezek a textilmunkái, melyek, ha áttételesen is, de biblikusak. A *Teremtés I-II-III.* mélységével és magasságával a *folyamatjelleg*et is képes érzékeltetni. Az első térben volt látható a kiállítás egyik alpműve, az *Országterkép*, ez alapján hadd állítsam, hogy technikájából adódóan lehetségessé válik a textilben az *expresszív megvalósítás* is, ami szintén nagyon ritka. A fémrácsra erősített, szizálból, gyapjúból szőtt gobelin drámai, felkavaró mű, melyben a Duna vonala egy Krisztus-korpuszt sejtet, utalva e nép megpróbáltatásaira, egy nép keresztire feszítésére. A sokszor inkább statikusnak érzékelt kárpittal szemben e munkája jellemzően *dinamikus*, eruptív (indulat

kifejezésére képes), és ezzel szimbiózisban mozgást érzékeltet, de a művésznek ez a *képessége* más textílijein is hangsúlyozódik.

Textílijein különlegesen a *fényjelenségek*, melyek az ő esetében, s általa megszólíthatók, s erre jó példák *Balaton*-kárpitjai, melyeken az isteni teremtés szépsége s egyedülvalósága éppúgy érzékelhető, mint tán Egre József igézete, s a textilművész szinte egyedülálló színátmeneteivel érzékelteti – szövéssel – ég és víz, ég és föld érintkezését. Műveinek horizontális és vertikális összehangoltsága, az ezekhez harmonikusan illeszkedő ívelések esztétikuma látványos és egyedi művekké avatja e munkákat. S mindehhez többször applikálja természetes, talált anyagait, például köveit. Ezek végső soron talált tárgyak, melyeket – újra?, át? – értelmez, s ekkor, a műben kapnak értelmet, s amikor részesei lesznek egy műnek: erősítik a látvány hatását, mondandóját. Mindez így – néhány műnél – sajátos *textilkollázs* lesz. Formai szempontból igen fontos, hogy Láng-Miticzky Katalinnál a textilmű *kép* lesz. Sokszor a keret képteremtő attribútum, s

festménykaraktert teremt, jó értelemben, bár erőteljes fakturális hatásai a felületeket sokszor kiemelik a harmadik dimenzióba.

Kiállításának meghatározó darabjai azok a gobelinjei, melyek áttételes, de szuggesztív szakralitást hordoznak, így az *...és megrendült a föld...*, valamint az *...és megrengett az ég...* című kompozíciói, melyek a függőleges és átlós szerkezetben, szintén finom színértékváltásokkal, érzékletes szövésükkel erőteljesen hatnak. S centrális mű a *Tűzoszlop és kereszt*, melyben jelképiség és anyagszerűség szintetizálódik. A mű arra utal, hogy Isten miként bánik népével az Ótestamentumban és az Újtestamentumban. S ismét látható az apokaliptiszre felfűzött gondolatiságú mű, amely a Biblia Jelenések könyvének emelkedettségét idézi.

Kiállításán láthattuk a textil és a festészet kapcsolatát oly módon, hogy textílijei mellett festményeiből is bemutatott egy kisebb válogatást. Ritka, hogy egy textilművész fest (mármint nem fonalat, hanem autonóm festményt), az sűrűbben előfordul, hogy más anyagokat használ, applikál műveibe. Láng-Miticzky

Láng-Miticzky Katalin:
Balaton fények /
Katalin Láng-Miticzky:
Lights at Lake Balaton
[2013] *szizál, gyapjú,*
fémzál, gobelin,
egyéni és vegyes
technika / sisal, wool,
metal thread, Gobelin,
individual and
miscellaneous
techniques
[140x360 cm]

Láng-Miticzky Katalin:
...és megrendült a föld... / Katalin Láng-Miticzky: ... then the earth shook...

[2013] *szizál, gyapjú, fémszál, gobelin-, egyéni és vegyes technika / sisal, wool, metal thread, Gobelín, individual and miscellaneous techniques*
[180x120 cm]

Fotó: Novák Kinga

Katalin kifejezetten festői ambíciókat ápol, sőt festői gyakorlatából is több művet láttunk, melyeken plasztikus képfelületeket hozott létre, igen összetett technikai megvalósításban, sok lazúrozással. Sok eszközt, anyagot használ, finom színezéssel, melyben szintén alkalmazza a kollázstechnikát. Felületei, faktúrái itt is külön izgalmat jelentenek, látványos felületkezeléssel, repesztésekkel, rétegezettséggel. Témái egyrészt kapcsolódnak a történelemhez (*Történelmünk törekvései*), másrészt kilépnek a világűrbe (*Kozmosz* sorozat, *Univerzum*). Munkái nem illusztratívák, noha szuggesztíven ráirányítják az adott mondandóra figyel-

műnket. Megközelítései tehát egyáltalán nem formai kísérletezések, hanem mindig nagyon is erős gondolati alapokra építkeznek.

Köztudott, hogy 2015 a fény éve, sok képzőművészeti, vizuális program kapcsolódik e fontos mottóhoz. A művész ehhez is jól illő címet adott kiállításának: *Nap-fény*. S valóban: a tárlatot, ha a Nap nem is tudta fénnel ellátni, mégis annak egésze jótékony hatású *fénnyel* volt betérítve. Emelkedett, komoly, ám nem szorongató és nem neurotikus ez a kiállítás. Láng-Miticzky Katalin talán a művészetet is hitnek fogja fel, így mindannyian hinni tudunk benne. S a látottak hitből *bitelességet* is teremtettek.

FELEDY BALÁZS
művészeti író

(*Láng-Miticzky Katalin Nap-fény* című kiállítása. Duna Palota, Budapest, 2015. szeptember 11–október 9.)

Láng-Miticzky Katalin: Kozmosz II. / Katalin Láng-Miticzky: Cosmos, II

[2014] *márvány- és gránitporok, gélek, olaj, olajfestés, egyéni és vegyes technika / marble and granite powder, gels, oils, painting, individual and miscellaneous techniques* [65x65 cm]

Fotó: Novák Kinga